

Pornografi, mandighed og jihadisme

Torben Rugberg Rasmussen

Summary

Hvordan skal vi forstå det forhold, at man blandt mange radikaliserede islamister eller jihadister kan konstatere et storforbrug eller en decideret afhængighed af pornografi? Er det en skandale, der afslører de udadtil gudsfrygtige eller renfærdigt troende muslimers reelle sindelag, udtryk for en seksuel pervertering, der f.eks. kommer til udtryk i form af IS-krigernes sadistiske vold og håndtering af sexslaver, et udtryk for seksuel libertinage begrundet i en forestilling om moralsk overlegenhed eller er forbruget af pornografi reelt ligegyldigt. Nærværende artikel er et forsøg på at præsentere relevante vidtrag til denne diskussion.

Key Words

Islamisk radikalisme, pornografi, gnosis, maskulinitet

About the Author

Torben Rugberg Rasmussen er lektor ved Center for Mellemøst-studier på Syddansk universitet

Analysis:

Selvfølgelig er man nødt til at overveje, om det er fake news, fri fantasi eller udtryk for en bevidst tilrettelagt nedgørings- eller skandaliseringsstrategi, når man i en række internationale medier - uafhængigt af hinanden, men formodentlig baseret på de samme kilder - kan læse om et omfattende forbrug af pornografi via internettet hos personer, der har været involveret i radikal eller jihadistisk islamisme. Det gælder f.eks. Osama bin Laden, Anwar al-Awlaki og andre repræsentanter for al-Qaida, flere af de involverede i de islamistiske terrorhandlinger i Paris i 2015 og blandt IS-krigerne i Syrien og Irak.

På samme måde cirkulerer der i de samme medier og med det samme fokus på den potentielle skandale forlydender om, at mange af de involverede i terrorhandlingerne d. 11. september 2001 i dagene umiddelbart op til martyraktionen havde besøgt stripbarer eller på deres moteller i Boston og Las Vegas ladet sig betjene af prostituerede.

I anden omgang er man nødt til at spørge til relevansen af disse informationer og dermed sammenkædningen af radikal islamisme og det angivelige storforbrug af pornografi i alle sine genrer.

Er udgangspunktet en banal ambition om skandalisering eller sygeliggørelse? Taler vi om en potenseret nyfigenhed eller optagethed af seksuel depravation, eller kan vi faktisk godt gøre en relevant psykologisk eller mental sammenhæng mellem radikal eller jihadistisk islam og den mandlige seksualitet, der her manifesterer sig i et storforbrug eller afhængighed af pornografi eller andre former for begærsudlevelse - f.eks. omgangen med prostituerede - der falder uden for traditionelle muslimske normer for seksuel praksis.

Det er i dette perspektiv, at det store forbrug af pornografi blandt radikaliserede islamister påkalder sig interesse. Omvendt er der ingen grund til at opfatte dette forbrug som belæg for at indlæse en seksuel depravation som drivkraft bag den radikale islamisme eller til at hævde, at "Jihadists are porn-driven losers, who have low self-esteem and are unsuccessful with women"¹, som den tidligere borgmester i London, Boris Johnson, formulerede det i 2015.

Tværtimod nærmer vi os her en karikatur, der er lige så banaliserende, som påstanden om, at martyrdødens identitetsmæssige attraktion dybest set beror på muligheden for at dyrke sex med de storbarmede, sortøjede og seksuelt permanent til rådighed stående jomfruer, der ifølge Koranens beskrivelser venter de retfærdige i Paradisets haver, og lige så forenklede eller vulgærfreudiansk som påstanden om, at den radikaliserede islamists voldsfascination eller -beredskab dybest set er udtryk for en pervers eller

aggressiv udladning af undertrykt religiøs energi betinget af islams tabuisering af seksualitet og forbuddet imod før- og ikke-ægteskabelig seksualitet.

Teoretiske positioner

Relevante teoretiske indspil i denne problematik finder man f.eks. hos Phyllis Chesler, der er professor emerita i psykologi, hos den muslimsk lærde Hamza Yusef, der er leder af det muslimske Zaytuna College i Berkeley i USA, og hos Zuhdi Jasser, der er formand for *The American Islamic Forum for Democracy*².

Phyllis Chesler er mindst interessant.. Hendes grundpåstand er således, at det radikale voldsberedskab sådan som det f.eks. ytrer sig i form af Islamisk Stats sadistiske vold er udtryk for et fravær af empati eller en moralsk og følelsesmæssig forråelse eller perversion betinget af de involverede mænds storforbrug af voldelig pornografi, Udgangspunktet er således en relativ traditionel forståelse af pornografi som formidler af seksuel og moralsk depravation. Det er med dette udgangspunkt og under indtryk af en ifølge Phyllis Chesler patriarkalsk og autoritær religion, at IS-krigerne holder sexslaver, foregriber sig på kvinder og involverer sig i den sadistiske mandekults religiøst retfærdiggjorte excesser. Chesler skriver eksplicit, at ”pornografi indebærer en deformation af den seksuelle udvikling hos dens unge forbrugere og et tab af empati og sensibilitet til fordel for en selvfølgeliggørelse af vold, aggression og ydmygelser som naturlig modus vivendi over for kvinder”³.

Et mere differentieret synspunkt på sammenhængen mellem forbruget af pornografi og islamisk radikalisme finder man hos Hamza Yusef, der hævder, at rationalet bag de radikale islamisters aktive voldsberedskab er en forestilling om via den radikale handling at rense eller frigøre sig selv fra den skam eller fornedrelse, som Vesten har påført dem ved at gøre dem afhængige af pornografi og andre former for dyrisk eller moralsk fordærvet seksualitet. Påstanden er med andre ord, at den radikale handlings attraktion eller identitetsmæssige gevinster beror på en forskydning af skam eller selvhad til udadventt aggression. Det er dette selvhad og muligheden for via den radikale handling at frigøre sig herfra, der ifølge Hamza Yusef er forklaringen på det diffuse had til Vesten og dets åndelige og moralske forurening af den i sit udgangspunkt rene og ufordærvede muslimske krop og den radikale handlings attraktion som en både rensende og destruktiv kraft og som et middel til at genetablere den midlertidigt tabte dyd eller moralske overlegenhed.

Zuhdi Jassers forståelse af forholdet mellem islamisk radikaliserings, mandighed og forbruget af porno og prostituerede er sammenlignelig med Hamra Yusefs i den forstand, at de begge repræsenterer en tilgang, der i modsætning til f.eks. Phyllis

Chesler, sammentænker teologi og psykologi. Jassers analyse er imidlertid væsensforskellig fra Yussefs.

For Jasser er udgangspunktet ikke skam eller selvhad, men derimod en følelse af moralsk overlegenhed. Grundpåstanden er således, at de jihadistiske miljøers storforbrug af porno og seksuelle ydelser via prostituerede og sexslaver afspejler en i egen selvforståelse radikal frisathed i forhold til at efterleve muslimske principper for moral og seksuel praksis betinget af karakteren af den kamp, som man udkæmper eller har påtaget sig som religiøs avantgarde, som fortrop i forhold til at realisere et muslimsk herlighedsrige eller som frontkæmpere i den stående kamp imod Vesten.

Udgangspunktet er med andre ord en påstand eller selvforståelse, der er baseret på en forestilling om at tage del i kamp, der i kraft af sin sakrosante karakter annullerer traditionelle principper for moral og sædelighed. Det var med dette udgangspunkt, nemlig som martyrer med en endnu ikke fuldbyrdet himmelsk destination, at mange af de involverede i terrorhandlingerne d. 11. september 2001 i dagene umiddelbart op til martyraktionen ikke blot skrev deres testamenter, holdt korpsånden i live i form af bøn, Koranlæsning og religiøs chanting, men med samme selvfølgelighed både forlystede sig med pornografi og seksuelle ydelser fra lokale prostituerede.

Set i dette perspektiv er billedet af de udadtil gudsfrygtige eller renfærdigt troende, men indadtil potentielt perverse eller moralsk depraverede muslimske krigere misvisende. Udgangspunktet er derimod en forestilling om at repræsentere eller agere på vegne af en moralsk overlegenhed, der annullerer traditionelle principper for fromhed.

Gnosis, forløsningspolitik og religiøse playboys

Yasser bruger ikke termen ”gnosis”, men tydeligvis har vi at gøre med en islamistisk fromhedspraksis eller forløsningspolitisk engagement, der som f.eks. Olivier Roy og Frank Beck har påpeget afspejler gnostiske strukturer eller tænkeformer. Det gælder både vreden eller fjendskabet over for verden, foragten over for verdslige eller jordiske bindinger, ligegyldigheden i forhold til konventionel moral, avantgarde-tænkningen, forestillingen om at stå i begreb med at realisere Guds rige i form af et radikalt brud med den foreliggende verdens og legitimeringen af seksuelle praksisser, der vender den eksisterende kulturelle ordens standarder for sædelighed på hovedet.

Tydeligvis forvaltes hadet til verden og den selvtildelte moralske overlegenhed som fortrop i forhold til at realisere Guds rige ikke på den verdensforsagende munks asketiske eller seksualitetsfjendtlige præmisser, men snarere som seksuel libertiner eller playboy. Verdensforagten og troen på, at den foreliggende verden blot er en ventesaal eller en forberedelse på en forestående frelse eller forløsning er imidlertid den samme.

Det samme gælder investeringen i værdier, der har en højere gyldighed end banal nyttemoral og de konventioner, hvormed den eksisterende kulturelle opretholdes.

Subjektivitet med og uden subjekter

Der er ingen grund til at hævde, at rationalet eller drivkraften bag den radikale islamisme er undertrykte og derfor perverterede seksuelle behov. Tværtimod er god grund til at advare imod banal psykologisering og udviklingen af forebyggelsesstrategier baseret på terapeutisk bistand eller intervention.

Der heller ingen grund til at abonnere på overbygningen hertil, nemlig påstanden om, at det islamistiske voldsberedskab dybest set afspejler en moralsk pervertering som følge af storforbruget af pornografi og dermed internaliseringen af værdier eller standarder for interaktion, der afspejler pornografiens voldelige, ydmygende eller sadistiske omgang med kvinder og børn. Det er denne påstand om, at pornografien har koloniseret eller bemægtiget sig de islamistiske krigeres bevidsthed i en sådan grad, at alle former for empati og naturlig moral er annulleret til fordel for en begærstyret sadisme eller permanent efterspørgsel på seksuel intensitet, der er omdrejningspunktet i Phyllis Cheslers analyse.

Hamza Youssef og Zuhdi Jasser er mere interessante. Det skyldes ikke, at de har løst radikaliseringsgåde, men derimod at de repræsenterer en tilgang, der eksplicit sætter fokus på den radikale islamismes attraktion eller de identitetsmæssige gevinster, som den radikale handling giver adgang til. Eller med andre ord: Vi har at gøre med forståelsesformer, der eksplicit forholder sig til jihadismens subjektive dimension og den massive overrepræsentation af unge eller yngre mænd i de voldsberedte islamistiske miljøer, uden hverken at gøre sig skyldig i den samme bastante psykologisering som f.eks. Phyllis Chesler, eller reducere den subjektive dimension til en status som en simpel refleks af ydre forhold som f.eks. social marginalisering eller udsathed for miskendelse eller islamofobi.

Det er samtidig evident, at denne subjektive dimension involverer et subjekt, der ikke lader sig reducere til en status som refleks af overpersonlige magtdiskurser eller som bevidstløs forvalter af det til rådighed stående repertoire af ideologiske positioner, livsstile eller livsbeherskelsesteknologier. Udgangspunktet er derimod et subjekt, der både mentalt og intellektuelt er i stand til at bemestre udsathed for ideologisk påvirkning og manipulation, efterleve moralske standarder om ansvar, skyld og respekt for lovgivningen, håndtere elementære psykologiske rørelser som skam, pinlighed og begær og finde eksistentiel fodfæste inden for rammerne af en kulturel orden, der på selvfølgelig vis inkluderer pornografi eller andre æstetisk-sanselige kulturelementer.

Litteratur;

Ibrahim, Azzem(2015): Why do jihadists hate women but love pornography, *Al Arabiya English*, 03. 05

Chesler, Phyllis(2015) Why are jihadis so obsessed with porn, *New York Post*, Februari 17.,

Jensen, Ole (1976): *I vækstens vold. Økologi og religion*. Fremad:

Lassen, Frank Beck (2005): Forløsning fra denne verdens onder, i *Distinktion, Scandinavian Journal of Social Theory*, nr. 10

Rossomando, John (2014): Muslim scholar blames porn for jihad, <https://investigativeproject.org/4706>

Roy, Olivier(2005): *Den globaliserede islam*, Forlaget Vandkunsten

Smith, Samuel (2015): If islamic terrorists are devout muslims, why are they hooked on porn? *Christian Post*, February 22.

¹ Citeret efter Phyllis Chesler s, 1

² Yossefs og Jassers synspunkter fremgår af Samuel Smiths artikel i Christian Post.

³ Chesler s. 2. min oversættelse